

Tóth Lajos 1929–1993



Küzdelmes, de tartalmas és tiszteletet érdemlő életpályát futott be néhány Tóth Lajos kartársunk. Mint református esperes fia, a szülői házban a népi-nemzeti elkötelezettség és a szociális szemlélet légkörében nőtt fel, és ugyanezt a világnézeti beállítottságot erősítette benne a cserkészmozgalom. Egyetemi hallgatóként az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán az ötvenes évek elejének egyoldalú oktatásával szemben a nyugati tudományos eredményekről is tájékozódni igyekvő baráti csoport tagja volt.

1952 és 1956 között tőle idegen adminisztratív és egyéb munkakörökben hanyódott. A forradalom alatt szülővárosa, Szekszárd városi és megyei nemzeti bizottságának elnökévé választották, aminek következtében 1961-ig börtönben ült.

1962-ben Jóború Magda, az OSZK nagyvonalú és politikai előítéletektől mentes főigazgatója felvette a könyvtár köteleispéldány-szolgáltatási osz-

tályára, amelynek eleinte – a sokat betegeskedő osztályvezető helyett – beosztott dolgozóként irányítója, majd 1971-től nyugállományba vonulásáig, 1990 végéig vezetője volt. Időközben, 1988-tól a Történelmi Igazságtétel Bizottság tagja lett, amelynek keretében haláláig ingyenes jogsegélyszolgálatot teljesített a politikai meghurcoltaknak. Nyugállományba vonulása után az OSZK jogtanácsosaként tartott kapcsolatot a könyvtárral.

Jogászai képzettsége és szervezői tehetsége nagy segítséget jelentett abban, hogy a lehetőségek határain belül szervezze és irányítsa az országos köteleispéldány-szolgáltatást. A hazai köteleispéldány-rendeletek megfogalmazása elsősorban az ő érdeme. Az utóbbi évek politikai és gazdasági változásainak során bekövetkezett könyvkiadási és köteleispéldány-szolgáltatási anarchia leküzdésére igyekezett kiutat keresni. Nem rajta múltott, hogy napjainkban a magyar köteleispéldány-szolgáltatás a legrosszabb értelemben vett „európai” szintre süllyedt.

*

Életéről, munkásságáról és elképzeléseiről részletes beszámoló olvasható „Harminc év a köteleispéldányok szolgálatában” címen a *Könyvtáros* 1991. évfolyamában (401–407., 462–471. o.), amelyet a Széchényi Ferenc emlékérem adományozása alkalmával Bereczky Lászlóval és Vajda Kornéllal folytatott beszélgetésen mondott el Tóth Lajos.

Vekერი József

"...engemet leszednek s a templomba
visznek..." (magyar népballada)

Tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és számon tartották, hogy

SZENTE FERENCNÉ Mészáros Ágota ny. könyvtárvezető

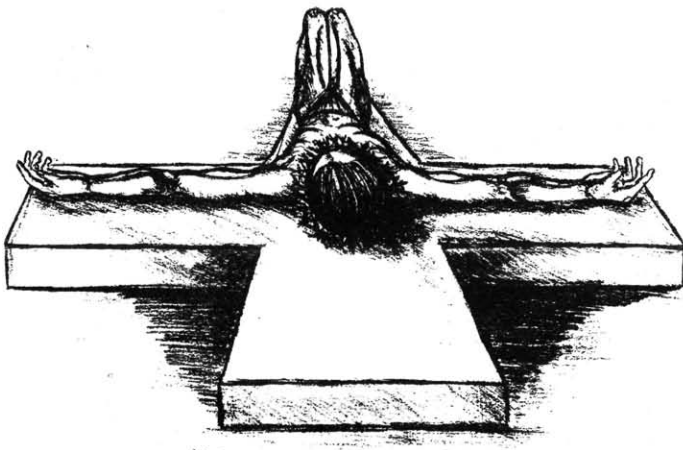
élete 58. esztendejében, 1993. július 14-én, türelemmel viselt hosszú szenvedés
után elhunyt.

Hamvait a kelenföldi Szent Gellért templom altemplomában helyezzük örök
nyugalomra szűk családi körben.

férje és fia

Szente Ferenc Szente Róbert

Cím: 1063 Bp. VI., Szinyei M. u. 23. Tel.: 132-6411



Egy olvasói vélemény a féléves *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*ról

Poprády Gézának

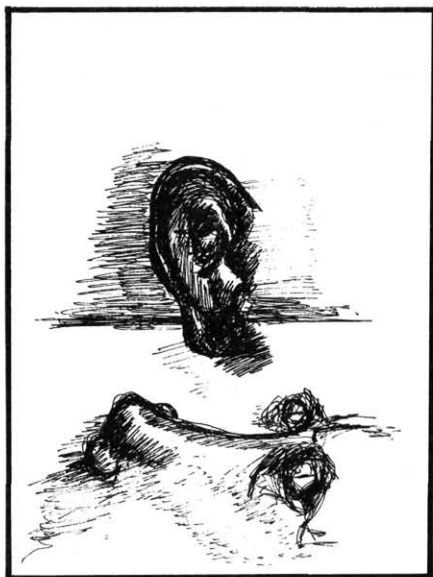
A szerkesztőbizottság soros elnöke az újraindult lap féléves múltját áttekintő cikkét ezzel a szerény, sőt önlefokozó minősítéssel zárja: „Azzal állítjuk magunkat, hogy a mutatóvényszámhoz képest javult a lap. Az 1993. áprilisi szám ahhoz kezd hasonlítani, amit eredetileg elképzeltünk.”

Mivel egyike voltam azoknak, akik írásban is kifejtették véleményüket a mutatóvényszám fölöttébb sikertelen voltáról, úgy vélem, kötelességem eleget tenni *Poprády Géza* felszólításának, reflektálnom kell számvetésére.

Az egyértelműbb és nyilvánvalóbb ténnyel kezdeném: vitathatatlan, hogy az első számhoz képest javult a lap. Ám ez nem nagy eredmény, mivel ama bizonyos „mutatóvényszám” meglehetősen rosszul sikerült, mondhatni amatőr szintű produkció volt. Éppen ezért fontosabb és elismerésre méltóbb az a – szerintem szintén vitathatatlan – tény, hogy a lap színvonala számról-számra javul, cikkeinek hírértéke egyre gazdagabb, témái egyre jobban a jelenhez kötődnek s egymáshoz is szervesebben kapcsolódnak. Ilyenformán egyre határozottabbá válik a lap arcéle, illetve világosabbá a szerkesztőség „elképzelése”, koncepciója, aminek két eleme nekem különösen tetszik. Az egyik a nemzetközi tájékozódás igénye, a másik a hazai állapot kritikus elemzése.

Nem akarom szaporítani a szót, ezért nem sorolom fel az idevágó írások mindegyikét, csupán a júniusi számból emelek ki három cikket példa és szemléltetés gyanánt.

Meggyőződésem, hogy a rendszer-



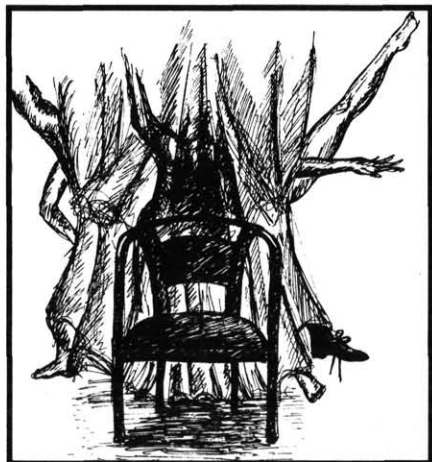
váltás miatt a magyar könyvtárügy pillanatnyi gondjai minden korábbinál nagyobb mértékben különböznek a szakma egyetememes problémáitól, ámde – remélhetően már a közeli jövőben – egyre jobban hasonlítani fognak hozzá. Ebből az aszinkronitásból következően a külföldi tendenciák egyszerűen lehetnek számunkra követendő minták, de veszélyekre, rossz megoldási módokra figyelmeztető előrejelzések is, mint azt *Jörg Becker* cikke (*Információk mindenki számára vagy tudás egy elit számára*) vagy egy anonim szerző (*Miért az?!*) *Könyvtárpolitikai aporiák* című írása meggyőzően bizonyítja.

A lap másik – számomra szimpatikus – vonása azokból a cikkekből rajzolódik ki, amelyek szemlélet- és mentalitásváltást sürgetnek, s a

könyvtárügy krízisére nem tüneti kezelést, hanem radikális műtéti beavatkozást javallanak. A júniusi számban ezeket szorgalmazza *Sóron László* célratörő kérdéseire válaszolva *Horváth Tibor* is, nyomatékkel és ismételten hangsúlyozva a tiszta fogalomhasználat és az egyértelmű beszéd föltöbb szükséges voltát.

Ebben maradéktalanul egyetértek velem, gondolatmenetének, helyzet-elemzésének lényegi megállapításával nemkülönb, de egy kiegészítő, pontosító megjegyzéssel. Úgy vélem ugyanis, hogy a jelenlegi helyzetre nemcsak az jellemző, hogy néhány könyvtárigazgató – mivel ő maga „gyáva” kiállni intézménye érdekeiért – másokat „mozgósít” problémáinak megoldására, hanem az is, hogy né-mely miniszteriális hivatal vagy testület képviselője – tehetetlenségét leplezendő – illetéktelennek nyilvánítja magát a „rázós” ügyek rendezésében.

Azt hiszem, ezzel a kiegészítéssel pontosabb az állapotleírás, mindazonáltal még mindig részérvényű, mert csupán a szubjektív hibákra (gyáva-ság, tehetetlenség) hívja fel a figyelmet, holott a probléma gyökere – megítélésem szerint – objektív természetű funkcionális zavar. De mint az a javaslatából kiderül: ennek tartja



Horváth Tibor is, ezért – ismétlem – a lényegét illetően egyetértünk.

Végezetül még egy megjegyzés. Húsz éves szerkesztői tapasztalatom alapján állítom: bármelyik lap csak részben olyan, amilyenné a szerkesztők formálják, mert lehetőségeiket, elképzeléseiket a kéziratok behatárolják. Vagyis a *Könyv*, *Könyvtár*, *Könyvtáros* karaktere és színvonala azon is múlik, hogy miről írunk és hogyan; illetve azon, hogy pusztán olvasói maradunk vagy szerzői is leszünk.

Simon Zoltán

Válasz Sóron László cikkére

Az ez év júniusi számban *Sóron L.*: Vagyázat! Összekeverik a fogalmakat. Beszélgetés Horváth Tiborral című cikkében többször idézik a *Könyvtári és Informatikai Kamarát*, de nem pontosan, ezért szükséges néhány pontosítást tenni.

1. A *Könyvtári és Informatikai Kamara* a *Könyvtári Levelezőlap* 1991. 10. számában hozta először nyilvánosságra állásfoglalását a munkahelyi közművelődési könyvtári ellátásról, melyet a *VIDEOTON* könyvtár prob-

lémája kapcsán ugyancsak a *Könyvtári Levelezőlapban* (1993. 3. sz.) ismételten megjelentetett. Ehhez képest nem világos, hogy milyen forrásra kellett volna hivatkozni és kinek?

2. Természetesen a munkahelyi könyvtárak által összegyűjtött dokumentumokat tartjuk a magyar könyvtári rendszer és a magyar szellemi vagydon szerves részének, ez talán más mint a cipőpertli!

3. A *KIK* sohasem óhajtotta, hogy

az akadémiai könyvtárhálózatról a könyvtári törvény rendelkezzen, csupán az akadémiai könyvtárhálózat szerepéről esett szó az országos gyűjtőköri feladatok szempontjából.

4. A KIK sohasem nyilatkozott az iskolai könyvtárakról.

A Könyvtári és Informatikai Ka-

mara vallja, hogy nincsen helye egy szakmában sem, az életben sem az egymás ellen munkálkodásnak, bárki lejáratásának. Ehhez nem voltunk és nem leszünk partnerek. Ugyanakkor az egy-egy kérdésre adott különböző válaszokat a demokrácia velejárójának tartjuk. **Zalainé Kovács Éva**

Válasz Zalainé Kovács Évának

A szerző kijelenti, hogy tollát semmilyen ártó szándék nem vezette, de nem kívánt mindennek tetszeni sem. Ezentúl írását ajánlja ismételten az olvasók figyelmébe – tudva, hogy akinek van füle a szóra, hallja, akinek van szeme a világra, látja, és aki érteni akarja, megérti... a többieké szeretete végtelen kegyelme.

Sóron László

**Rendezze be könyvtárát a
MERABONA vagy TÉKA
bútorcsalád elemeiből.**

**Az alkatrészekből álló rendszer jól alkalmazkodik
a rendelkezésre álló tér, az elhelyezésre kerülő
állomány kívánalmaihoz.**

**Raktárakba ajánljuk az
IRINGÓ vagy MINERCIA**

típusú tömörraktári állványokat.

**Kérésükre elvégezzük a helyszíni felmérést,
s ennek alapján berendezési javaslat
és árajánlat kidolgozását.**

Forduljon hozzánk bizalommal!

MEZŐGÉPIPARI KFT.

9317 SZANY
SZABADSÁG U. 1.
TELEFON: 5, 23

Üzletszerzőnk:

Cavalloni Gyöngyi

1222 Budapest, Csap u. 14/a.

Telefon: 227-0237